

T.C.
ANAYASA
2. Bölüm

Esas No: 2015/6557
Karar No: 2019/
Karar Tarihi: 17.07.2019

ANAYASA MAHKEMES N N 17/7/2019 TAR HL VE 2015/6557 SAYILI
KARARI (B REYSEL BA VURU)

(A HS. m. 3, 6, 13, 19) (2709 S. K. m. 5, 14, 15, 17, 26, 34, 148) (2559 S. K. m. 13, 16) (5237 S. K. m. 86, 256) (5271 S. K. m. 141, 160) (6216 S. K. m. 45, 50) (ANY. MAH. 18.09.2013 T. 2012/969 E.) (ANY. MAH. 26.03.2016 T. 2012/403 E.) (ANY. MAH. 08.04.2015 T. 2014/14061 E.) (ANY. MAH. 14.07.2015 T. 2015/144 E.) (ANY. MAH. 17.12.2015 T. 2013/1631 E.) (ANY. MAH. 28.09.2016 T. 2014/798 E.) (ANY. MAH. 06.01.2015 T. 2013/3924 E.)

*** ncelemekte oldu unuz karar Resmi Gazete'de yayımlanmamı olup kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr adresinden alınmı tır.

K NC BÖLÜM

KARAR

BRAH M SÜLEYMANO LU BA VURUSU

Ba vuru Numarası: 2015/6557

Karar Tarihi: 17/7/2019

Ba kan: Engin YILDIRIM

Üyeler: Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

M. Emin KUZ

Yıldız SEFER NO LU

Raportör: Hüseyin KAYA

Ba vurucu: brahim SÜLEYMANO LU

Vekilleri: Av. Tugay BEK

: Av. Sevil ARACI BEK

I. BA VURUNUN KONUSU

1. Ba vuru, ba vurucunun bir siyasi parti mitinginde muhalif bir pankart açması sonrası

kolluk görevlilerinin darp, hakaret ve tehdidine maruz kalması nedeniyle ifade hürriyeti ve insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa nın; gözaltında haksız olarak tutulma nedeniyle de ki i hürriyeti ve güvenli i hakkının ihlal edildi i iddiasına ili kindir.

II. BA VURU SÜREC

2. Ba vuru 7/4/2015 tarihinde yapılmı tır.

3. Ba vuru, ba vuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmu tur.

4. Komisyonca ba vurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmi tir.

5. Bölüm Ba kanı tarafından ba vurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmi tir.

6. Ba vuru belgelerinin bir örne i bilgi için Adalet Bakanlığı na (Bakanlık) gönderilmi tir. Bakanlık görü ünü bildirmi tir.

7. Ba vurucu, Bakanlı n görü üne kar ı süresinde beyanda bulunmu tur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Ba vuru formu ve eklerinde ifade edildi i ekliyle ve Ulusal Yargı A ı Bili im Sistemi (UYAP) aracılı ıyla eri ilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle öyledir:

9. Ba vurucu 6/2/1979 do umlu olup Osmaniye'de mukimdir. Ba vurucunun Alıcı olan soyadı 8/11/2018 tarihinde Süleymano lu ekinde de i tirilmi tir.

10. 3/3/2014 tarihinde saat 18.00'de Osmaniye'de, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) I Te kilatının organize etti i ve o tarihte ba bakan olan Recep Tayyip Erdo an'ın da katılarak konu ma yaptı ı bir miting düzenlenmi tir.

11. Ba vurucu da anılan mitinge katılmı ve Ba bakan'ın konu ma yaptı ı esnada kaza nı çıkararak altında bulunan, AK Parti amblemlili ve "Dikkat tina ile Yürütme Yapılır" yazılı kıyafetini te hir etmi tir. Ba vurucu ayrıca daha önceden hazırladı ı üzerinde "HIRSIZ VAR" yazılı 90x75 cm ebadındaki bez pankartı havaya kaldırarak bir süre tutmu tur.

12. Ba vurucuya olay yerinde bulunan vatanda lar müdahale etmi ve elindeki pankartı almaya çalı mı lardır. Bu esnada ba vurucu ve bu ki iler arasında arbede ya anımı , sivil bir ki i olan Y.K. tarafından ba vurucunun yüzüne yumrukla vurulmu tur. Daha sonra olay yerine gelen miting güvenli inde görevli kolluk görevlileri ve Ba bakanlık koruma polisleri ba vurucuyu miting alanından çıkarmı tır. Ba vurucu buradan iki koruma polisi nezaretinde konu ma platformunun arkasında bulunan bir aracın içine alınmı tır. Burada bir süre bekletilen ba vurucu daha sonra yerel güvenlik birimlerine teslim edilmi tir.

13. Ba vurucu; bindirildi i araçta koruma polisleri tarafından kendisine ters kelepçe takıldı nı, yumruk ve cop darbeleriyle vücudunun çe itli yerlerinden yaralandı nı, kendisine sövüldü ünü ve hakarete maruz kaldı nı, kendisi ve yakınlarının ölümle tehdit edildi ini, kafasına dayanan bo tabancanın teti i çekilerek korkutuldu unu ve cinsel saldırıya maruz bırakılaca ı yönünde tehdit edildi ini iddia ederek ilgili kolluk görevlileri hakkında Osmaniye Cumhuriyet Ba savcılı na (Cumhuriyet Ba savcılı ı) 6/3/2014 tarihinde vekilleri aracılı ıyla suç duyurusunda bulunmu tur. Ba vurucu 20/3/2014 tarihinde ise bizzat Cumhuriyet Ba savcılı na dilekçe vererek miting alanında kendisine yumrukla vuran ki ilerden ikayetçi olmu tur.

14. Öte yandan ba vurucu hakkında kamu görevlisine hakaret suçlaması nedeniyle olay tarihinde Cumhuriyet Ba savcılı ınca adli soru turma açılmış tır. Ba vurucunun vekilleri aracılığıyla yaptığı suç duyurusu üzerine ise 6/3/2014 tarihinde kolluk görevlileri hakkında kasten yaralama suçlamasıyla resmi soru turma ba latılmış tır. Ayrıca Cumhuriyet Ba savcılı ınca olayın farklı yönleri ile ilgili olarak üç soru turma dosyası daha açılmış , toplam be farklı soru turma dosyası 6/3/2014 tarihinde ba latılan soru turmayla birleştirilmiş tir. Birle en soru turmanın Cumhuriyet Ba savcılı ınca üç temel yönde yürütüldü ü görülmektedir: İki ba vurucuyu yaralayan sivil ki iler hakkındaki soru turma, ikincisi kolluk görevlileri hakkındaki soru turma, üçüncüsü ise kamu görevlisine hakaret suçu ithamıyla ba vurucu hakkında sürdürülen soru turmadır. Yürütülen tüm soru turmalar kapsamında ba vurucunun Cumhuriyet savcısı huzurunda ve adli kollukta iki er kez ifadesi alınmış tır. Ba vurucunun verdi i ifade zabıtlarında avukat yardımından faydalanmak istemedi ini belirterek avukatı olmaksızın ifade verdi i görülmektedir.

15. Ba vurucu 20/3/2014 tarihinde Cumhuriyet Ba savcılı ında mü teki sıfatıyla verdi i ifadede, mitingde pankart açması sonrası AK Parti Osmaniye İl Te kilatı görevlilerinin ve soyismini verdi i bir partinin kendisini darbetti ini iddia ederek bu ki iler hakkında ikayetçi oldu unu belirtmiş tir. Ba vurucu 7/5/2014 tarihinde Cumhuriyet Ba savcılı ında mü teki sıfatıyla verdi i ifadesinde ise ya adı ı olaylar nedeniyle görevlerinde ihmal gösterdi ini iddia etti i AK Parti Genel Ba kanı, Osmaniye Valisi, Emniyet Müdürü ve İl Ba savcısından ikayetçi oldu unu belirtmiş tir.

16. Ba vurucu olay tarihi olan 3/3/2014 tarihinde kollukta üpheli sıfatıyla verdi i ifadede; dinleyici olarak miting alanına gitti ini, önceden hazırladı ı ti örtle ve beline sararak gizledi i pankartla alana girdi ini, konu ma esnasında kaza ını çıkarıp ti örtünü görünür hale getirdi ini, pankartı da açarak havada tuttu unu belirtmiş tir. Ba vurucu bu esnada partili vatandaşların tepki göstermesi üzerine Ba bakanlık koruma polislerinin kendisini miting alanından çıkararak konu ma platformunun arkasındaki bir minibüse bindirdiklerini, burada 45 dakika boyunca yumrukla ve copla kendisini darbettiklerini, bu olayları çevrede bulunan kameraların kaydetti ini iddia etmiş tir. Kendisini darbeden koruma polislerinin yüzünü göremedi ini belirten ba vurucu, seslerinden bu ki ileri te his edebilece ini ve bu konuda ayrıntılı ifadesini savcılıkta verece ini belirtmiş tir. Ba vurucu gerçekte tirdi i eylemin maksadınının Ba bakan'a ula arak i sizlik konusundaki sıkıntılarını dile getirmek oldu unu ifade etmiş ve Ba bakanlık koruma polislerinden ikayetçi oldu unu belirtmiş tir.

17. Cumhuriyet Ba savcılı ınca olay anı ve sonrası ile polis merkezi binasının içini kaydeden kamera kaydı ara tırması yapılmış ve temin edilen kayıtlar dosyaya alınmış tır. Ba vurucu tarafından internette elde edildi i belirtilerek 19/6/2014 tarihinde soru turma dosyasına sunulan görüntüler de dosya içine alınmış tır. Bunun dı ında ba vurucu tarafından bir i yeri güvenlik kamerasının da olaya dair görüntü içerdi ine ili kin dilekçe verilmesi üzerine Cumhuriyet Ba savcılı ınca kollu a müzekkere yazılarak ilgili kaydın da temini sa lanmış tır. Ayrıca ba vurucunun ikayetçi oldu u Ba bakanlık koruma polislerinin üpheli sıfatıyla ifadeleri ile te hise elveri li foto raf ve ses kayıtlarının temin edilmesi için Ankara Cumhuriyet Ba savcılı ına talimat evrakı gönderilmiş tir. Bu kapsamda toplam be kolluk görevlisinin üpheli sıfatıyla ifadeleri ile foto raf ve ses kayıtları dosyaya alınmış tır.

18. Cumhuriyet Ba savcılı ınca alınan ifadelerinde Ba bakanlık koruma polisleri; olay günü amirlerinin kendilerini konu ma platformunun arkasında görevlendirdi ini, miting alanında bir ki inin hakaret içerikli pankart açtı ı anonsunun geldi ini, platformun ön kısmında görevli koruma ekibinden bir emniyet amiri ve bir polis memurunun kalabalık tarafından darbedilen ba vurucuyu miting alanından çıkararak yanlarına getirip teslim ettiklerini belirtmiş lerdir. Koruma polisleri savunmalarında ayrıca ba vurucunun fiziki direnmede bulunması nedeniyle kendisine kademeli olarak güç kullanıp kelepçe

taktiklerini da kabul etmi lerdir. fadelerde, ba vurucuya yardım eden ba ka kimse olup olmadı ının ara tırılması maksadıyla emniyet amirinin emri ile ba vurucunun polis aracında yirmi dakika kadar bekletildi i ve yardım eden kimsenin olmadı ının anla ılmasının ardından ba vurucunun yerel güvenlik birimlerine teslim edildi i, ba vurucuya kar ı herhangi bir ekinde darp, tehdit ya da hakarete bulunmadı ı belirtilmi tir. Ayrıca koruma polislerince düzenlenen Olay ve Teslim Tutana ında; ba vurucunun miting alanından güçlükle çıkarıldı ı ve direnmesi nedeniyle kendisine artan iddetle kuvvet uygulandı ı, kelepçe takılarak etkisiz hale getirildi i bilgilerine yer verilmi tir. Söz konusu tutana a göre hakkında sa lık raporu alınan ba vurucu, Osmaniye Güvenlik ube Müdürlü ü görevlilerine saat 19.55'te teslim edilmi tir.

19. Cumhuriyet Ba savcılı ınca kollu a müzekkere yazılarak koruma polislerine ait foto raf ve ses kayıtları üzerinden kendisini darbeden ki iler hakkında ba vurucuya te his i lemi yaptırılması istenmi tir. Ba vurucuya bu kapsamda yaptırılan te his i leminde ba vurucu dört ki i hakkında herhangi bir te histe bulunamazken bir ki i hakkında hem foto raftan hem de sestan yaptı ı te histe kendisine kötü muamelede bulunan koruma polisinin bu ki i oldu unu belirtmi tir.

20. Öte yandan ba vurucunun soyadını belirterek kendisini darbetti ini iddia etti i AK Parti Osmaniye İl Te kilatında görevli ki inin üpheli sıfatıyla kollukta ifadesi alınmı tir. Bu ki inin çekilen foto rafı be farklı foto rafla birlikte üç kez foto rafların yerleri de i tirilmek ve kendisini darbeden ki inin bu foto raflar arasında bulunmayabilece i de hatırlatılmak suretiyle ba vurucuya te his i lemi yaptırılmı tir. Ba vurucu ilk iki i lemde te his yapamamı , üçüncü i lemde kendisini darbetti ini iddia etti i ki iyi soyadını vererek gösterip bu ki inin olabilece ini belirtmi tir. Söz konusu ki inin üpheli olarak kollukta alınan ifadesinden ba vurucuyu darbetti ine yönelik iddiaları kabul etmedi i anla ılmaktadır.

21. Cumhuriyet Ba savcılı ı, ba vurucunun dosyaya sundu u olay anına dair görüntüler ve ba vurucunun talebi üzerine temin edilen i yeri güvenlik kamera kaydı ile kollu un ilgili birimi tarafından kaydedilen olay anına ili kin görüntüler üzerinde adli kollu a inceleme yaptırmı ve buna dair düzenlenen tutanakları dosyaya almı tir. Bu tutanaklara göre ba vurucu, miting alanında pankart açmı ve on saniye kadar bu pankartı havada tutmu tur. Daha sonra kalabalıktan birkaç ki i ba vurucunun kolundan çekerek pankartı a a ı indirmi tir. Kalabalık içindeki bazı ki iler ba vurucuya vurmaya çalı ırken bazı ki iler de buna mani olmaya çalı tı ve bir karga a ya andı ı gözlemlenmi tir. Olay yerinde bulunan bir komiser yardımcısının da ba vurucuya vurmaya isteyenleri sakınle tirmeye çalı tı ve vurmaya çalı anları engelledi i görülmektedir. Daha sonra (koruma polisi ve emniyet amiri oldu u de erlendirilen) takım elbiseli iki ki inin ba vurucuyu yakalayarak bariyerlerin üzerinden atlatıp miting alanından uzakla tırdı ı görülmektedir. Uzakla tırma i lemine birkaç komiser yardımcısının da yardım etti i, ba vurucuya kar ı herhangi bir kolluk personelinin iddet uygulamadı ı ve bu ekinde kamera kaydının sonlandı ı anla ılmı tir. Ayrıca Cumhuriyet Ba savcılı ınca temin edilen bir güvenlik kamera kaydında ba vurucunun miting alanına giri ine ili kin olarak düzenlenen zleme Tutana ında ola an dı ı bir husustan bahsedilmemi tir. Polis merkezinin içini gösteren kamera kaydına ili kin olarak kolluk tarafından düzenlenen tutanakta ise ba vurucunun elleri arkada, dört ki i arasında binaya geldi i ve yürürken sa aya ında aksama oldu unun gözlemlendi i belirtilmi tir.

22. Olayın ardından gözaltı giri ve çıkı ında ba vurucu hakkında iki adli rapor ve alkol raporu düzenlenmi tir. Ba vurucu hakkında düzenlenen alkol raporuna göre ba vurucunun 0,2 promil alkollü oldu u tespit edilmi tir.

i. Gözaltı giri inde saat 19.34'te düzenlenen sa lık raporunun ilgili kısmı öyledir:

"Sol omuz arkası, sırtta, sa kol arkası, sa omuz üst tarafında yüzeysel ekimoti, lezyonlar, sol kalçadan baca a do ru, sol baldır arkasında yüzeysel i lik, kızarık

lezyonlar, sağ bacak ve sol bacakta eski yara izleri mevcut, BTM ile düzelir, hayati tehlikesi yoktur, etanol sonucu ekteedir."

ii. Gözaltı çıkışı ında saat 23.15'te düzenlenen sağlık raporunun ilgili kısmı şöyledir:

"Sol omuz arkasından sırtta, sol kol arkası, sağ omuz üst tarafında yüzeysel ekimotik lezyonlar ve şişlikler, sol kalçadan bacağına uzanan, sol baldır arkasında yüzeysel şişlik ve kızarıklar izlendi. Sağ ve sol bacakta eski yara izleri ve şişlikleri mevcut. Hayati tehlikesi yoktur. BTM ile düzelir. Önceki muayenesinde belirtmeyip yeni ifade ettiği yabancı cisimle travmatik lezyon mevcut. Ancak fiziki muayenesinde buna ait herhangi bir bulguya rastlanmadı."

23. Başvurucunun -başvuru formu ekinde de sunduğu- Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdiği Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TIHV) İzmir Temsilcisi tarafından Doktor M.Ö. imzasıyla 6/3/2014 tarihinde düzenlenen raporda; kollar, omuz, sırt ve bacaklarda yeşil ve mor renklerde ekimotik ve hemorajik (kanlanma) alanlar bulunduğuna ilişkin tespitler yapılarak yumuşak doku travması olduğu değerlendirilmiştir. Raporda ayrıca psikolojik konsültasyonda da bulunulmuş, ya da olay nedeniyle başvuruda akut stres bozukluğu olduğu sonucuna varılmıştır. Fiziki ve psikolojik muayene sonucuna ilişkin raporun ilgili kısmı şöyledir:

"...

Hastanın bu süreçte insan eliyle oluşturulmuş travmaya maruz kaldığı ve Dünya Sağlık Örgütü'nün Uluslararası Hastalık Sınıflandırması, ICD 10 kapsamında Y07.3 kodu ile belirtilen 'işence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele' kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatini bildirir değerlendirme raporudur.

..."

24. Cumhuriyet Başsavcılığı'na, başvurunun AK Parti Genel Başkanı, Osmaniye Valisi, Emniyet Müdürü ve Başsavcısı hakkında yapılmış olduğu iddiaların genel ve soyut olduğu gerekçesiyle 13/1/2015 tarihinde işlem koymama kararı verilmiştir. Başvuru formunda bu karara ilişkin bir iddiate ileri sürülmemiştir.

25. Başvurucunun kolluk görevlileri ve soyadını verdiği sivil kişileri hakkındaki iddiate ileri sürülen olarak ise Cumhuriyet Başsavcılığı 13/1/2015 tarihinde kovuşturmayla yer olmadığına dair ek karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...

Müştekinin, kendisine vurduğunu iddia ettiği üpheli V.E.yi tam olarak teşhis edemediği ve bu itibarla müştekinin iddia ettiği suçun üpheli V. tarafından işlendiğine dair, müştekinin, sair deliller ve tanık anlatımları ile doğrulanmayan soyut iddiasından başka kamu davası açılmasını gerektirecek nitelikte yeterli delil elde edilemediği...[Bu bölümde başbakanlık koruma polislerinin ifadelerine yer verilmiştir.]

Müştekinin [başvurucu] 31/03/2014 tarihli dilekçesi ile minibüse bindirildiği ve araç içerisinde bulunduğu süreleri gösteren görüntülerin .. [işyeri ismi] işyerinde mevcut olduğunun belirtmesi üzerine 03/04/2014 tarihinde anılan işyerine ait görüntüler alınarak incelendiği, CAM 12 ve CAM 14 numaralı güvenlik kameralarından brahim ALICI'ya [başvurucu] ait görüntülerin olmadığı, CAM 13 güvenlik kamerasında ise 19:03:47'de beyaz tişörtlü şahsın görüntüsünün olduğu, sağında solunda birer kişi ve arkasında yaklaşık 10 kişi olduğu halde yürüyerek görüş alanına girdiğinin, 19:03:49'da grubun görüntü alanından çıktığının belirlendiği, brahim ALICI tarafından verilen 31/03/2014 tarihli dilekçede güvenlik kamerası görüntülerinin 1 saat ileri olduğunun belirtildiği,

Mü teki brahim ALICI'nın kendisini darp eden ve joplayan ahsı görmedi ini ancak sesinden tanıyacağı ni söylemesi nedeniyle düzenlenen, ancak mü teki brahim ALICI'nın tahkikat evraklarının ve ahısların isimlerinin tarafına verilmesi talebinin reddedilmesi nedeniyle imzalamaktan imtina ettiği ni 28/05/2014 tarihli CD nceleme ve Te his Tutana nda, 'mü tekinin, F.B., Ö.U., B.Ç., Ö.H.T.nin foto raf, ses ve görüntü kayıtlarını tamamen izledi inin, ancak kendisini darp eden ahıslar arasında bu ahısların olup olmadığını bilmedi inin, kendisini joplayan ahsın, bu ahıslar olmadığını beyan ettiği inin; mü tekinin S.H.ye ait görüntü ve kayıtları tamamen izledi inin, görüntüdeki ahsın olay günü kendisini jopla darp edip, i kence eden ahıs oldu unu, kendisini hem görüntüden te his ettiği ini hem de ses kaydından ahsın kendisini darp eden ve hakaretlerde bulunan ahıs oldu unu kesin olarak tanıyıp te his ettiği inin' belirtildi i, mü tekinin 03/03/2014 tarihinde kolluk tarafından alınan ifadesinde, kendisini darp eden ba bakanlık koruma polislerinin yüzlerini görmedi ini, ahısların seslerinden tanıyabileceğini söylemesine ra men 28/05/2014 tarihli te his tutana nda S.H.yi görüntüsünden te his ettiği ini söyledi i,

Mü teki tarafından verilen ve ekinde nternette elde edilmiş 2 adet görüntüyü içerir CD bulunan 19/06/2014 tarihli dilekçe ile 'görüntülerde seyircilerin içinde olan rozetli koruma polisi ve kendisini arka tarafa götüren polislerin kendisini darp ve minibüste i kence ettiklerini, hakaret ve cinsel istismarda bulduklarını' belirtti i, ancak dosya içinde mevcut bilgi ve belgeler ile CD ve çözümlerinden mü tekiyi vatandaşların arasından Y.F.A ve A.K.nin alarak platformun arkasına getirip F.B., Ö.Ç., B.Ç., Ö.H.T. ve Y.H. [S.H. oldu u sehven Y.H yazıldı ı de erlendirilmiştir.] adlı polislere teslim ettikleri yani mü tekiyi vatandaşların arasından çıkaran polisler ile minibüsteki polislerin aynı olmadığını üphelinin iddialarının ispatlanamadığını,

Mü teki tarafından 19/06/2014 tarihli dilekçe ile sunulan CD'de yer alan görüntüler üzerinden yaptırılan tahkikat neticesinde düzenlenen 06.08.2014 tarihli CD zleme ve nceleme Tutana nda 'mü teki tarafından pankart kaldırdı nda ve kalabalık tarafından kolundan tutularak indirildi inde, kalabalık içerisinde meydana gelen karga a sırasında ve sonrasında, ahsın götürülmesi esnasında Osmaniye Emniyet Müdürlü ü kadrosunda görevli C.K., O.K. ve Z.H.nin görüntülerde bulundu u, ancak bu görevlilerin brahim ALICI'ya kar ı herhangi bir fiziki müdahalede bulunmadıklarının, CD görüntülerinde görülen di er ahısların Osmaniye Emniyet Müdürlü ü kadrosunda görevli olmadıklarından açık kimlik bilgilerinin tespit edilemedi inin' belirtildi i,

brahim ALICI'nın Osmaniye Devlet Hastanesinde 03/03/2014 tarihinde saat 19.34 itibarıyla yapılan muayenesinde 'sol omuz arkası, sırtta, sol kol arkası, sa omuz üst tarafında yüzeysel ekimotik lezyonlar, sol kalçadan baca a do ru, sol baldır arkasında yüzeysel i lik, kızarıklık lezyonlar, sa bacak ve sol bacakta eski yara izleri mevcut oldu u, hayati tehlikesinin olmadığı, basit tıbbi müdahale ile düzelece inin' belirlendi i,

Osmaniye Devlet Hastanesi tarafından 03/03/2014 günü saat 19.35'te alınan numunesinden 0,2 oranında alkollü oldu unun tespit edildi i,

brahim ALICI'nın Osmaniye Devlet Hastanesinde 03/03/2014 tarihinde saat 19.34 itibarıyla yapılan muayenesinde 'sol omuz arkasında, sırtta, sol kol arkası, sa omuz üs tarafında yüzeysel ekimotik lezyonlar ve i likler, sol kalçadan baca a uzanan, sol baldır arkasında yüzeysel i lik ve kızarıklıklar izlendi i, sa ve sol bacakta eski yara izleri ve i liklerinin mevcut oldu u, hayati tehlikesinin olmadığı, basit tıbbi müdahale ile düzelece i, önceki muayenesinde belirtilmeyip yeni ifade ettiği yabancı cisimle livata ikayetinin mevcut oldu unun, ancak fiziki muayenesinde buna ait herhangi bir bulguya rastlanılmadığını' belirlendi i,

Mü tekinin i kence iddiasına dayanak olarak Türkiye nsan Hakları Vakfı zmir Temsilcili ine yaptığı ba vuruya istinaden 06.03.2014 tarihinde yapılan konsültasyona ve

mü tekinin beyanlarına göre Dr. M.Ö. tarafından düzenlenen 28.03.2014 tarihli de erlendirme raporunda 'i kence gördü ü iddiası ile ba vuran brahim ALICI'nın taraflarından koordine edilen muayene, de erlendirme ve konsültasyonları sonucunda yumu ak doku travması ve akut stres bozuklu u tanılarının konuldu unun' belirtildi i, üphelinin ahsi ba vurusu üzerine düzenlenen bu raporun resmi niteli inin bulunmadı ı ve davacının iddiasının ispatlanmadı ı, üphelinin Osmaniye Devlet Hastanesi tarafından 03.03.2014 tarih ve saat 19:34 ile 23:15 saatlerinde alınan adli muayene raporlarında i kence bulgusuna rastlanmadı ının belirtildi i, keza 23:15'te alınan raporda 'önceki muayenesinde belirtilmeyip yeni ifade etti i yabancı cisimle livata ikayetinin mevcut oldu unun, ancak fiziki muayenesinde buna ait herhangi bir bulguya rastlanılmadı ının' belirlendi i,

Her ne kadar mü tekinin hayati tehlike geçirmeyecek ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ekilde yaralandı ına dair adli muayene raporu var ise de, mü tekinin miting alanında pankart açması nedeniyle alanda bulunan vatanda lar tarafından darp edildi i, bu yaralamanın mü teki tarafından da beyan edildi i, koruma polisleri tarafından miting alanı dı ına çıkarılarak araca bindirilen mü tekinin zorluk çıkardı ı, bu nedenle koruma polislerinin ahsa kademeli olarak zor kullandıkları ve kelepçe taktıkları, koruma polislerinin bu yetkilerinin 2559 sayılı Kanununun 16. maddesinde belirtilen zor kullanma yetkisi kapsamında oldu u ve bu yetki kapsamında kullanılan bedeni kuvvet ve polisin direnen ki ilere kar ı veya e ya üzerinde bedeni kuvvetin dı ında kullandı ı kelepçe, cop, basınçlı su, göz ya artıcı gazlar veya tozlar, fiziki engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını ifade eden maddi güç kullanımının hukuka uygunluk sınırları içinde kaldı ı, alkol aldı ı tespit edilen mü tekinin adli muayene raporuna yansıyan basit tıbbi müdahale ile giderilebilir yaralanmasının miting alanındaki vatanda ların darp etmelerinden kaynaklanmadı ına dair bir delil bulunmadı ı gibi, 2559 sayılı Kanununun 16. maddesinde belirtilen yetkinin de a ılmadı ı, Osmaniye I Müdürlü ü kadrosunda görevli polislerin ise mü tekiye hiç fiziki olarak dokunmadıkları,

Bu itibarla mü tekinin i kence, kötü muamele, cinsel taciz ve tecavüz, hakaret ve tehdit suçlarının i lendi ine dair mü tekinin soyut iddiası dı ında kamu davası açılması için yeterli üphe olu turur net ve inandırıcı delil elde edilemedi i, dü ünçe ve ifade özgürlü ünü engelleme suçunun unsurları itibarı ile olu madı ı, Osmaniye Emniyet Müdürlü ü kadrosunda bulunan polisler yönünden ortada suç veya suçlu bulunmadı ı, Ba bakanlık koruma polislerinin eylemlerinin hukuka uygunluk sınırında kaldı ı tüm soru turma evrakı kapsamında anla ılmı tır.

..."

26. Anılan karara ba vurucu itiraz etmi tir. tirazı inceleyen Osmaniye 1. Sulh Ceza Hakimli i 23/2/2015 tarihinde itirazı reddetmi tir. Ret kararı ba vurucuya 9/3/2015 tarihinde tebli edilmi tir.

27. Ba vurucu 7/4/2015 tarihinde bireysel ba vuruda bulunmu tur.

28. Öte yandan Cumhuriyet Ba savcılı ınca kovu turmaya yer olmadı ına dair kararda ba vurucuyu yaraladı ı belirtilen üçüncü ki iler yönünden 13/1/2015 tarihinde soru turma dosyasında tefrik kararı verilmi tir. Ayrılan soru turma kapsamında ba vurucuyu yaraladı ı iddiasıyla Y.K. hakkında 6/3/2015 tarihinde iddianame tanzim edilmi tir. Y.K. hakkında yürütülen kovu turma sonucunda Osmaniye 5. Asliye Ceza Mahkemesince 20/11/2015 tarihinde mahkumiyet ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmi tir.

29. Cumhuriyet Ba savcılı ı 14/1/2015 tarihinde ise ba vurucu hakkında kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçlamasıyla iddianame tanzim etmi , ancak bu iddianame Osmaniye 6. Asliye Ceza Mahkemesince (Mahkeme) reddedilmi tir. Bunun üzerine Cumhuriyet Ba savcılı ı 25/3/2015 tarihinde tekrar ba vurucu hakkında aynı

suçlamayla iddianame düzenlemiştir. Bu defa Mahkeme tarafından kabul edilen iddianame sonrası yapılan yargılama sonucunda 14/1/2015 tarihinde ba vurucu hakkında atılı suçun unsurlarının oluşmasıyla gerekçesiyle beraat kararı verilmiştir. Karar, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından temyiz edilmiştir. Yargıtay 18. Ceza Dairesinin (Daire) 7/1/2019 tarihli ilamında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) ifade hürriyeti alanında verdiği kararlardaki bazı tespitlere de değinilerek ifade hürriyetinin mutlak ve sınırsız bir hak olmadığı belirtilmiştir, bu hakkın kötüye kullanılmasının uluslararası bazı sözleşmeler ve Anayasa'nın 14. maddesi bakımından korunmayacağına ilişkin altı çizilmiştir. Yapılan bu tespitlere devamla ilamda, ba vurucunun üzerine atılı hakaret suçunu işlediği sabit görülmüş ve ba vurucu hakkında mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken beraat kararı verilmesi bozma nedeni yapılmıştır. Bozma kararı sonrası derece mahkemesinde yargılama derdesttir. Ba vurucu bu yargılamaya ilişkin herhangi bir itiraz etmemiştir.

IV. LG L HUKUK

A. Ulusal Hukuk

30. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Kasten yaralama" kenar başlıklı 86. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığını ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması halinde, mağdurun itirazı üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükümlenir.

...

(3) Kasten yaralama suçunun;

d) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

...

işlenmesi halinde itiraz aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

31. 5237 sayılı Kanun'un "Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması" kenar başlıklı 256. maddesi şöyledir:

"(1) Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır."

32. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 13. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Polis,

A) Suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hallerde suç işlendiğine veya suçta şüphesiz olduğuna dair haklarında kuvvetli iz, eser, emare veya delil bulunan şüphelileri,

...

E) Polisin kanunlara uygun olarak aldığı tedbirlere karşı gelenleri, direnenleri ve görev

yapmasını engelleyenleri,

eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni tedbirleri yapar.

...

Yakalanan kişilerin kaçması veya saldırıda bulunmasının önlenmesi bakımından kişinin sağlığına zarar vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınabilir.

...

Yakalananlardan,

...

B) Zor kullanılarak yakalananların,

...

Yakalanma anındaki sağlık durumları tabip raporuyla tespit edilir.

..."

33. 2559 sayılı Kanun'un "Zor ve silah kullanma" kenar başlıklı 16. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direniş kırma amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni tedbirleri gerçekleştirebilir.

kinci fıkrada yer alan;

a) Bedeni kuvvet; polisin direnen kişilere karşı veya eylemi üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedeni gücü,

b) Maddi güç; polisin direnen kişilere karşı veya eylemi üzerinde bedeni kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop, basınçlı ve/veya boyalı su, göz yağı, artı gazlar veya tozlar, fiziki engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını,

ifade eder.

Zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapılır. Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polis, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla kullanılacak araç ve gereç ile kullanılacak zorun derecesini kendisi takdir ve tayin eder. Ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

..."

34. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Bir suçun işlendiğini"

ö renen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar ba lıklı 160. maddesi öyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya ba ka bir suretle bir suçun i lendi i izlenimini veren bir hali ö renir ö renmez kamu davasını açmaya yer olup olmadı na karar vermek üzere hemen i in gerçe ini ara tırmaya ba lar.

(2) Cumhuriyet savcısı, maddi gerçe in ara tırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, üphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve üphelinin haklarını korumakla yükümlüdür."

B. Uluslararası Hukuk

35. 18/6/2003 tarihli ve 25142 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16/12/1966 tarihli Birle mi Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözle mesi'nin 7. maddesi öyledir:

"Hiç kimse i kenceye ya da zalimane, insanlık dı ı ya da küçük dü ürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."

36. Avrupa nsan Hakları Sözle mesi'nin (Sözle me) " kence yasa ı" kenar ba lıklı 3. maddesi öyledir:

"Hiç kimse i kenceye veya insanlık dı ı ya da a a ılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."

V. NCELEME VE GEREKÇE

37. Mahkemenin 17/7/2019 tarihinde yapımı oldu u toplantıda ba vuru incelenip gere i dü ünüldü:

A. Ki i Hürriyeti ve Güvenli i Hakkının İhlal Edildi ine İli kin İddia

38. Ba vurucu, siyasi miting alanında muhalif bir pankart açması sonucu Ba bakanlık koruma polisleri tarafından hukuka aykırı ekilde bir saat minibüsün içinde tutuldu unu, bu nedenle Sözle me'nin 5. maddesinin ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

39. Anayasa Mahkemesi, olayların ba vurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile ba lı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Ba vurucu hakkında uygulanan gözaltı i leminin hukuka aykırı oldu u iddiası Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan ki i hürriyeti ve güvenli i hakkı ba lamında incelenmelidir.

40. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrasının ilgili kısmı öyledir:

"...Ba vuruda bulunabilmek için ola an kanun yollarının tüketilmi olması arttır."

41. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel ba vuru hakkı" kenar ba lıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası öyledir:

" İhlale neden oldu u ileri sürülen i lem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörölmü idari ve yargısal ba vuru yollarının tamamının bireysel ba vuru yapılmadan önce tüketilmi olması gerekir."

42. Buna göre Anayasa Mahkemesine bireysel ba vuru, iddia edilen hak ihlallerinin derece mahkemelerince düzeltilmemesi halinde ba vurulabilecek ikincil nitelikte bir

kanun yoludur. Bireysel ba vuru yolunun ikincil niteli i gere i, Anayasa Mahkemesine bireysel ba vuruda bulunabilmek için öncelikle ola an kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Bu ilke uyarınca ba vurucunun Anayasa Mahkemesi önüne getirdi i ikayetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip oldu u bilgi ve kanıtlarını zamanında bu makamlara sunması, aynı zamanda bu süreçte dava ve ba vurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermi olması gerekir. Bu ekinde ola an denetim mekanizmaları önünde ileri sürülüp takip edilmeyen temel hak ve özgürlüklerin ihlaline ili kin iddialar, Anayasa Mahkemesi önünde bireysel ba vuru konusu yapılamaz (Ay e Zıraman ve di erleri, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 17).

43. Anayasa Mahkemesi, kanunda öngörülen gözaltı süresinin a ıldı ı veya yakalama ve gözaltına alınmanın hukuka aykırı oldu u iddialarına ili kin olarak 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkanının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu oldu u sonucuna varmış tır (Hikmet Kopar ve di erleri [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, §§ 64-72; Hidayet Karaca [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, §§ 53-64; Günay Da ve di erleri [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, §§ 141-150; brahim Sönmez ve Nazmiye Kaya, B. No: 2013/3193, 15/10/2015, §§ 34-47).

44. Somut olayda ba vurucunun yakalanarak gözaltına alınması ve sonrasında serbest bırakılmasına ili kin iddialarla ilgili olarak anılan kararlarda varılan sonuçlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

45. Açıklanan gerekçelerle ba vurunun bu kısmının ba vuru yollarının tüketilmemi olması nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

B. nsan Haysiyetiyle Ba da mayan Muamele Yasa ının ihlal Edildi ine ili kin iddia

1. Ba vurucunun iddiaları ve Bakanlık Görü ü

46. Ba vurucu; Osmaniye'de yapılan AK Parti mitinginde muhalif pankart açması ve giydi i ti örtteki yazı nedeniyle Ba bakanlık koruma polisleri tarafından bir minibüse kapatıldı ını, burada ellerinin arkadan kelepçelendi ini, yakla ık bir saat boyunca yumruk ve cop darbeleriyle yaralandı ını iddia etmektedir. Ba vurucu ayrıca hakaret ve tehdide maruz kaldı ından, kafasına dayanan bo tabancanın teti i çekilmek suretiyle korkutuldu undan, cinsel dokunulmazlı ının ihlal edilmesiyle tehdit edildi inden yakınmış tır. Bu konuda Cumhuriyet Ba savcılı ınca yapılan soru turmanın da etkili olmadığı ve kolluk personelinin orantısız güç kullanımını görmezden gelen bir kovu turmasızlık kararı ile sonuçlandırıldı ını, bu karara yapılan itirazın ise duru ma dahi yapmayan etkisiz bir merci tarafından reddedildi ini iddia etmektedir. Ba vurucu belirtilen ikayetleri kapsamında Sözle me'nin 3. ve 13. maddelerinde düzenlenen kötü muamele yasa ı ve bununla ba lantılı olarak etkili ba vuru hakkının ihlal edildi ini ileri sürmü tür. Ba vurucu ayrıca yürütülen soru turmaya etkin ekinde katılımının sa lanmadı ını, soru turmada kolluk görevlilerinin korundu unu, öne sürdü ü delillerinin kabul edilmedi ini ve kendisine iddialarını kanıtlama imkanının tanınmadı ını belirterek Sözle me'nin 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkının ihlal edildi ini de ileri sürmü tür.

47. Bakanlık tarafından sunulan görüşe; ba vuru konusu olaya ve buna ili kin yargılama sürecine özet olarak yer verildikten sonra ba vurucunun çevredeki ki iler tarafından darbedilmesinin önlenmesi, kamu düzeninin sa lanması ve suç i lenmesinin önlenmesi me ru amaçlarına dayalı olarak gözaltına alınmasının gerekli oldu u belirtilmiştir. Bakanlı a göre ba vurucu, kolluk görevlilerine direndi i için 2559 sayılı Kanun uyarınca kendisine kar ı kademeli güç kullanımı tır ve kullanılan güç orantılıdır. Bakanlık belirtilen nedenlerle i kence ve kötü muamele yasa ının ihlal edilmedi i kanaatinde dir.

48. Bakanlık görüşüne kar ı ba vurucu; miting sırasındaki gerçekle tirdi i eylem

nedeniyle kolluk görevlilerinin sadece kendisini miting alanından uzakla tırmakla yetinmediklerini, ayrıca uzunca bir süre kolluk aracı içinde kendisini tutarak darbedip tehdit ve hakarete bulduklarını iddia etmi tir. Ba vurucuya göre müdahale, gözaltından salıverilmesinden sonra da hakkında kamu görevlisine hakaret suçlamasıyla açılan dava ile devam etmi tir ve bu yönleriyle Bakanlık görü ü eksiktir, hatalıdır. Sonuç olarak ba vurucu Bakanlık görü ünde belirtilen hususları kabul etmedi ini belirterek hak ihlali iddialarını yinelemi tir.

2. De erlendirme

49. Anayasa Mahkemesi, olayların ba vurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile ba lı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, § 16). Ba vurucunun Sözle me'nin 3. maddesi kapsamında ileri sürdü ü ikayetinin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ı çerçevesinde incelenmesi gerekti i de erlendirilmi tir. Ba vurucunun etkili ba vuru hakkının ihlal edildi ine ili kin iddiası insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ı incelemesinde ele alınacak olup bu konuda etkili ba vuru hakkı kapsamında ayrıca bir inceleme yapılmayacaktır. Ba vurucunun adil yargılanma hakkı kapsamında ileri sürdü ü iddiaları ise insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul boyutu kapsamında kaldı ndan adil yargılanma hakkı çerçevesinde ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek duyulmamı tir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

50. Açıkça dayanaktan yoksun olmadı ına ve kabul edilemezli ine karar verilmesini gerektirecek ba ka bir neden de bulunmadı ı anla ılan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlal edildi ine ili kin iddianın kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

51. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası öyledir:

"Kimseye i kence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle ba da mayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

52. Ba vurucu; kolluk görevlilerinin darp, tehdit ve hakaretine maruz kaldı ını, bu konuda yapılan ceza soru turmasının ise etkisiz oldu unu belirterek insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlal edildi ini ileri sürmektedir.

53. kence ve kötü muamele yasa ına ili kin ikayetlerin devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri dikkate alınarak maddi ve usul boyutları bakımından ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir. Devletin negatif yükümlülü ü bireyleri i kence, insanlık dı ı, a a ılayıcı muameleye ya da cezaya tabi tutmama sorumlulu unu içerirken pozitif yükümlülü ü hem bireyleri bu tür muamelelerden korumayı (önleyici yükümlülük) hem de etkili bir soru turma yoluyla sorumluların tespiti ve cezalandırılması sorumlulu unu (soru turma yükümlülü ü) içermektedir. kence ve kötü muamele yasa ının maddi boyutu, negatif yükümlülük ile önleyici yükümlülü ü kapsamakta; pozitif yükümlülü ün alanında kalan soru turma yükümlülü ü ise usul boyutunu olu turmaktadır (benzer yöndeki inceleme usulünü içeren kararlar için bkz. Cezmi Demir ve di erleri, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 75; Mehmet ah Ara ve di erleri, B. No: 2014/798, 28/9/2016, §64; Mustafa Rollas, B. No: 2014/7703, 2/2/2017, § 49).

54. Ba vurucunun ikayetine konu darp, tehdit ve hakaret eylemlerinin devlet görevlilerinden sadır oldu u iddia edildi i için kural olarak devletin negatif yükümlülü ü kapsamında bir hak ihlali olup olmadı ının incelenmesi gerekir. Ayrıca ba vurucunun kolluk görevlileri hakkında kovu turmaya yer olmadı ı kararı verilerek etkili soru turma

yapılmadı ı iddiası da bulundu undan pozitif yükümlülükler kapsamında etkili soru turma yapma yükümlülü ü açısından da bir de erlendirme yapılacaktır.

i. nsan Haysiyetiyle Ba da mayan Muamele Yasa ının Maddi Boyutunun hlal Edildi ine li kin ddiia Yönünden

(1) Genel lkeler

55. Herkesin maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkı Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınmı tır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmı ; üçüncü fıkrasında ise kimseye i kence ve eziyet yapılamayaca ı, kimsenin insan haysiyetiyle ba da mayan ceza veya muameleyle tabi tutulamayaca ı hüküm altına alınmı tır.

56. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası ve Sözle me'nin 3. maddesi istisna öngörmemekte; i kence, insanlık dı ı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasa ının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında belirtilen sava veya ulusun varlı ını tehdit eden ba ka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemi tir. Aynı ekilde Sözle me'nin 15. maddesi kapsamında da benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasa ına ili kin herhangi bir istisna öngörülmemi tir (Ali Rıza Özer ve di erleri [GK], B. No: 2013/3924, 6/1/2015, § 74).

57. Devletin bireyin maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkına saygı gösterme yükümlülü ü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini yani anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ekillerde ki ilerın fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmamasını gerektirir. Bu, devletin bireyin vücut ve ruh bütünlü üne saygı gösterme yükümlülü ünden kaynaklanan negatif ödevidir (Cezmi Demir ve di erleri, § 81).

58. A HM kararlarında bir ki inin sa lıklı haldeyken gözaltına alındı ı, ancak salıverildi i zaman vücudunda yaralanma tespit edildi i durumlarda söz konusu yaralanmanın nasıl olu tu u hususunda makul bir açıklama getirme ve ma durun bu yöndeki iddialarını üphede bırakacak kanıtları sunma yükümlülü ünün devlete ait oldu u, özellikle ilgili iddiaların doktor raporları ile do rulandı ı hallerde Sözle me'nin 3. maddesi anlamında açık sorunların ortaya çıkaca ı ifade edilmi tir (Cezmi Demir ve di erleri, § 94).

59. Anayasa ve Sözle me tarafından kötü muamele, ki i üzerindeki etkisi gözetilerek derecelendirilmi ve farklı kavramlarla ifade edilmi tir. Dolayısıyla Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında geçen ifadeler arasında bir yo unluk farkının bulundu u görülmektedir. Bir muamelenin i kence olarak nitelendirilip nitelendirilmeyece ini belirleyebilmek için anılan fıkrada geçen eziyet ve insan haysiyetiyle ba da mayan muamele kavramları ile i kence arasındaki ayrıma bakmak gerekmektedir. Bu ayrımın Anayasa tarafından özellikle çok a ır ve zalimane acılara neden olan kasti insanlık dı ı muamelelerdeki özel duruma i aret etmek ve bir derecelendirme yapmak amacıyla getirildi i ve anılan ifadelerin 5237 sayılı Kanun'da düzenleme altına alınmı olan i kence, eziyet ve hakaret suçlarının unsurlarından daha geni ve farklı bir anlam ta ıdı ı anla ılmaktadır (Cezmi Demir ve di erleri, § 84).

60. Buna göre anayasal düzenleme ba lamında ki inin maddi ve manevi varlı ının bütünlü üne en fazla zarar veren muamelelerin i kence olarak belirlenmesi mümkündür (Tahir Canan, § 22). Muamelelerin a ırlı ının yanı sıra i kence ve Di er Zalimane, nsanlık Dı ı veya A a ılayıcı Muamele veya Cezaya Kar ı Birle mi Milletler Sözle mesi'nin 1. maddesinde i kence teriminin özellikle bilgi almak, cezalandırmak veya yıldırma amacıyla ya da ayrımcı bir nedenle kasten a ır acı veya ızdırap vermeyi kapsadı ı belirtilerek kasıt unsuruna da yer verilmi tir (Cezmi Demir ve di erleri, § 85).

61. kence seviyesine varmayan fakat yine de önceden tasarlanmı , uzun bir dönem içinde saatlerce uygulanmı ve fiziki yaralanmaya veya yo un maddi veya manevi ızdıraba sebep olan insanlık dı ı muameleler eziyet olarak tanımlanabilir (Tahir Canan, § 22). Bu hallerde meydana gelen acı, me ru bir muamele ya da cezada kaçınılmaz bir unsur olarak bulunan acının ötesine geçmelidir. kenceden farklı olarak eziyette, ızdırıp verme kastının belli bir amaç do rultusunda yapılması artı aranmaz. Fiziksel saldırı, darp, psikolojik sorgu teknikleri, kötü artlarda tutma, ki iyi kötü muamele görece i bir yere sınır dı ı ya da iade etme, devletin gözetimi altında ki inin kaybolması, ki inin evinin yok edilmesi, ölüm cezasının infazının uzunca bir süre beklenmesinin do urdu u korku ve sıkıntı, çocuk istismarı gibi muameleler Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası ba lamında eziyet olarak nitelendirilebilir (Cezmi Demir ve di erleri, § 88).

62. Ma durları küçük dü ürebilecek ve utandırabilecek ekilde kendilerinde korku, küçültülme, elem ve a a ılanma duygusu uyandıran veya ma duru kendi iradesine ve vicdanına aykırı bir ekilde hareket etmeye sürükleyen a a ılayıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise insan haysiyetiyle ba da mayan muamele veya ceza olarak tanımlanması mümkündür (Tahir Canan, § 22). Burada eziyetten farklı olarak ki i üzerinde uygulanan muamele, fiziksel ya da ruhsal acıdan öte küçük dü ürücü veya alçaltıcı bir etki olu turmaktadır (Cezmi Demir ve di erleri, § 89).

63. Bir muamelenin bu kavramlardan hangisini olu turdu unun belirlenebilmesi için her somut olay kendi özel ko ulları içinde de erlendirilmelidir. Muamelenin kamuya açık olarak yapılması onun a a ılayıcı ve insan haysiyetiyle ba da mayan nitelikte olup olmamasında rol oynasa da bazı durumlarda ki inin kendi gözünde küçük dü mesi de bu seviyedeki bir kötü muamele için yeterli olabilmektedir. Ayrıca muamelenin küçük dü ürme ya da alçaltma kastı ile yapıp yapılmadı ı dikkate alınsa da böyle bir amacın belirlenememesi kötü muamele ihlali olmadı ı anlamına gelmeyecektir. Bir muamele hem insanlık dı ı/eziyet hem de a a ılayıcı/insan haysiyetiyle ba da mayan muamele niteli inde olabilir. Her türlü i kence, aynı zamanda insanlık dı ı ya da a a ılayıcı muamele olu tururken insan haysiyetiyle ba da mayan her a a ılayıcı muamele insanlık dı ı/eziyet niteli inde olmayabilir. Tutulma ko ulları, tutulanlara yapılan uygulamalar, ayrımcı davranı lar, devlet görevlileri tarafından sarf edilen hakaretimiz ifadeler, engelli kimselerin kar ıla tı ı kimi olumsuz durumlar, ki iye normal olmayan bazı eyleri yedirme içirme gibi a a ılayıcı muameleler insan haysiyetiyle ba da mayan muamele olarak ortaya çıkabilir (Cezmi Demir ve di erleri, § 90).

(2) İkelerin Olaya Uygulanması

64. Kolluk görevlilerinin görevleri nedeniyle kar ıla tıkları adli ya da idari kapsamdaki bir olaya nasıl müdahale etmeleri gerekti i kanun ile düzenlenmi durumdadır (bkz. § 32). Buna göre kolluk görevlilerinin miting alanında meydana gelen karga a ve kavgayı önlemek için olaya müdahale etmesi ve kamu düzeni açısından ilk anda alınması gereken tedbirleri almaya çalı ması ola andır. Ancak bu tedbirler alınırken devletin negatif yükümlülükleri kapsamında bireylerin temel hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmesi konusunda anayasal bir zorunlulu un bulundu u da gözardı edilmemelidir.

65. Ba vurucunun olayın meydana gelme ekliyle ilgili olarak internetten elde etti i ve Cumhuriyet Ba savcılı ına sundu u kamera kaydının izlenmesine ili kin olarak kolluk tarafından düzenlenen tutanakta (bkz. § 21) ba vurucuya kar ı kolluk personelinin herhangi bir fiziki iddette bulunmadı ı belirtilmektedir. Tutanakta; miting alanındaki bazı sivil ki ilerinin ba vurucuya vurmaya çalı tı ı, bazılarının ise engellemeye çalı tı ı esnada ba vurucunun kolluk görevlileri tarafından alandan çıkarıldı ı ifade edilmektedir. Bu kayıttan ba vurucunun yüzüne yumruk atan sivil ki inin Y.K. oldu unun tespit edildi i ve bununla ilgili ayrı bir yargılama sonucunda Y.K. hakkında mahkumiyet kararı verildi i de görülmektedir (bkz. § 28). Dolayısıyla ba vurucunun yüzündeki yaralanmaya sebep olan Y.K. dı ında olay nedeniyle herhangi bir sivil ki inin yargı makamlarınca itham edilmedi i anla ılmaktadır.

66. Ba vurucunun miting alanı yakınında bulunan ve Ba bakanlık koruma polislerinin kullarımlarına tahsis edildi i anla ılan minibüs içinde ne kadar süreyle tutuldu u hususunda ihtilaf bulundu u görölse de ba vurucunun olayın hemen ardından koruma polislerince gözaltına alındı ı hususunda üphe bulunmamaktadır. Ayrıca kolluk tarafından izlenerek tutana a ba lanan olay anı ve sonrasına ili kin kamera kayıtlarında ba vurucunun polis memurlarına kar ı aktif bir direnmesinden bahsedilmedi i de görölmektedir. Ancak Ba bakanlık koruma polisleri tarafından olaya ili kin olarak düzenlenen tutanakta (bkz. § 18) ba vurucunun kolluk görevlilerine direndi i, bu nedenle kademeli güç kullanmak ve ba vurucuya kelepçe takmak durumunda kalındı ı, bu eilde ba vurucunun etkisiz hale getirildi i belirtilmektedir. Gözaltı giri inde düzenlenen sa lık raporuna göre ba vurucunun kol, omuz, sırt ve bacak bölgelerinde ekimotik ve hemorajik yaralanmalar ile i likler bulundu unun tespit edildi i görölmü tür (bkz. § 22). Ayrıca polis merkezine ait kamera kaydının izlenmesine dair düzenlenen tutanakta (bkz. § 21) ba vurucunun polis merkezine koruma polisleri tarafından getirildi i esnada yürürken sa aya ında bir aksama oldu unun da gözlemlendi i belirtilmi tir. Ba vurucu, koruma polislerinin kendisini teslim etti i yerel kolluk görevlileri tarafından kendisine kötü muamelede bulunuldu u yönünde bir ikayet ileri sürmemi tir.

67. Bu do rultuda ba vurucudaki söz konusu yaralanmaların koruma polisleri tarafından gözaltına alınması ile yerel kolluk görevlilerine teslim edildi i zaman aralı ında meydana geldi i hususunda üphe bulunmamaktadır. Yukarıda belirtilen genel ilke (bkz. § 58) uyarınca ba vurucuda meydana gelen yaralanmalar konusunda tatmin edici açıklamanın kamu otoritelerince yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda kolluk görevlilerinin verdikleri ifadelerde ve düzenledikleri tutanakta, kademeli olarak ba vurucuya güç uyguladıklarını kabul ettikleri, Cumhuriyet Ba savcılı ının da verdi i kovu turmasızlık kararında (bkz. § 25) kullanılan gücün gerekli ve orantılı oldu una dair yargısal de erlendirmede bulundu u görölmektedir. Bu durumda Anayasa Mahkemesi, yapaca ı incelemede ba vurucuya kar ı -kolluk kuvvetince bir güç uygulanıp uygulanmadı ının tartı lmasına gerek olmaksızın- kolluk personeli tarafından uygulanan gücün yasal bir dayana ının bulunup bulunmadı ına, güç kullanılmasının gerekli olup olmadı ına ve son olarak kullanılan gücün orantılı olup olmadı ına bakacaktır.

68. Yukarıda belirtilen mevzuat (bkz. § 33) uyarınca kolluk görevlilerinin kendilerine kar ı bir direnme sergilendi i durumlarda kademeli olarak güç kullanabilmesinin yasal dayana ı bulundu u görölmektedir. Her ne kadar kamera kayıtlarından tespit edilemese de olay sonrası ba vurucunun koruma polislerine direndi ine ili kin olarak düzenlenen tutanak gere ince ba vurucuya kar ı güç kullanılmasının gerekli oldu u da söylenebilecektir. Düzenlenen tutanak ve alınan savunmalara göre koruma polisleri kelepçe takmak suretiyle ba vurucuyu etkisiz hale getirmi tir. Toplam be ki i oldu u anla ılan koruma polislerinin ba vurucuya göre sayısal bir avantaja sahip oldukları hususu da gözetildi inde ba vurucuya kelepçe takılması için bedeni kuvvet dı ında maddi bir kuvvete ihtiyaç duydukları söylenemeyecektir. Nitekim kolluk görevlileri de ifadelerinde ba vurucuya kar ı göz ya artıcı gaz ya da cop gibi maddi güç kapsamında kalan bir alet kullandıklarını belirtmemi lerdir.

69. Ba vurucu hakkında düzenlenen adli rapora bakıldı ında ba vurucunun vücudunun birçok yerinde meydana gelen yaralanma ve i liklerin be polis memuru tarafından sadece ba vurucuya kelepçe takılması eylemi sırasında olu mu olabilece inin söylenmesi zordur. Ayrıca kamera izleme tutana ında ba vurucunun yürürken sa aya ında aksama oldu u gözlemlendi inden ba vurucuya kar ı uygulanan gücün basit bir kelepçe takma eylemi için gerekli olanın ötesinde oldu u açıktır. Dolayısıyla belirtilen olgular ı ında koruma polisleri tarafından ba vurucuya kar ı uygulanan kuvvetin orantılı olmadı ı sonucuna varılmı tir.

70. Ba vurucuya kar ı kolluk görevlilerince orantısız eilde uygulanan bu gücün özellikle bilgi alma, cezalandırma veya yıldırma amacıyla ya da ayrımcı bir nedenle kasten a ır acı

veya ızdırıp verme ekinde gerçekle tirildi i söylenememektedir. Eylemin uzun bir dönem içinde saatlerce uygulanmı ve fiziki yaralanmaya ya da yo un maddi veya manevi ızdıraba sebep olacak ekinde ortaya çıkmı oldu u da iddia edilemez. Bu durumda söz konusu eylemin i kence veya eziyet boyutuna varmadı ı anla ılmaktadır. Dolayısıyla ba vurucuya uygulanan iddetin düzeyi, süresi, ekli ve eylem nedeniyle ba vurucuda meydana gelen yaralanmanın basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte olması hususları birlikte dikkate alındı ında eylemin insan haysiyetiyle ba da mayan muamele olarak tanımlanması mümkündür.

71. Ba vurucuya kar ı kolluk görevlilerince gerçekle tirilen darp eylemi nedeniyle insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlal edildi i sonucuna varılmı tır. Bu ba lamda ba vurucunun kötü muamele kapsamında ileri sürdü ü -darp iddiası dı ındaki tehdit ve hakaret eylemleri gibi- di er iddialar yönünden daha ileri bir inceleme yapılmasına gerek duyulmamı tır.

72. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinin nc fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi boyutunun ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

ii. nsan Haysiyetiyle Ba da mayan Muamele Yasa ının Usul Boyutunun ihlal Edildi ine li kin ddia Yönünden

(1) Genel lkeler

73. Devletin ki inin maddi ve manevi varlı ını koruma hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülü ünün usule ili kin bir boyutu bulunmaktadır. Bu usul yükümlülü  çerçevesinde devlet, her türlü fiziksel ve ruhsal saldırı olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sa layabilecek etkili resmi bir soru turma yürütmek durumundadır. Bu tarz bir soru turmanın temel amacı, söz konusu saldırıları önleyen hukukun etkin bir ekinde uygulanmasını güvenceye almak ve karı tıkları olaylarda kamu görevlilerinin ya da kurumlarının kendi sorumlulukları altında meydana gelen olaylar için hesap vermelerini sa lamaktır (Cezmi Demir ve di erleri,  110).

74. Buna göre bireyin bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17. maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutuldu una ili kin savunulabilir bir iddiasının bulunması halinde Anayasa'nın 17. maddesi -"Devletin temel amaç ve görevleri' kenar ba lıklı 5. maddesindeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandı ında- etkili resmi bir soru turmanın yapılmasını gerektirmektedir. Bu soru turma, sorumluların belirlenmesini ve cezalandırılmasını sa lamaya elveri li olmalıdır. Bu mümkün olmazsa bu madde sahip oldu u öneme ra men pratikte etkisiz hale gelecek ve bazı hallerde devlet görevlilerinin fiili dokunulmazlıktan yararlanarak kontrolleri altında bulunan ki ilerin haklarını istismar etmeleri mümkün olacaktır (Tahir Canan,  25).

75. Devletin pozitif yükümlülü  kapsamında bazen tek ba ına soru turma yapılmamı olması yahut yeterli soru turma yapılmamı olması da kötü muamele te kil edebilmektedir. Dolayısıyla artlar ne olursa olsun yetkililer, resmi ikayet yapılır yapılmaz harekete geçmelidir. ikayet yapılmadı ında bile i kence veya kötü muamele oldu unu gösteren yeterli, kesin belirtiler oldu unda soru turma açılması sa lanmalıdır. Bu ba lamda soru turmanın derhal ba laması, ba ımsız biçimde, kamu denetimine tabi olarak, özenli ve sratlı yürütülmesi ve bir bütün olarak etkili olması gerekir (Cezmi Demir ve di erleri,  116).

76. Yürütülecek ceza soru turmaları, sorumluların tespitine ve cezalandırılmalarına imkan verecek ekinde etkili ve yeterli olmalıdır. Soru turmanın etkili ve yeterli oldu undan söz edilebilmesi için soru turma makamlarının resen harekete geçerek olayı aydınlatabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delilleri toplamaları gerekir. Dolayısıyla

kötü muamele iddialarının gerektirdi i soru turma ba ımsız bir ekilde hızlı ve derinlikli yürütülmelidir. Di er bir ifadeyle yetkililer, olay ve olguları ciddiyle ö renmeye çalı malı; soru turmayı sonlandırmak ya da kararlarını temellendirmek için çabuk ve temelden yoksun sonuçlara dayanmamalıdır (Cezmi Demir ve di erleri, § 114).

77. Ceza soru turmasının etkinli ini sa layacak hususlardan biri de fiilen hesap verilebilirli i sa lamak için soru turma sürecinin kamu denetimine açık olmasıdır. Ayrıca her olayda ma durun me ru menfaatlerini korumak için gerekli oldu u ölçüde sürece katılması sa lanmalıdır (Cezmi Demir ve di erleri, § 115).

78. Bununla birlikte soru turma sonucunda alınan kararın soru turmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması, bunun yanı sıra söz konusu kararın ya am hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'nın aradı ı zorunlu bir durumdan kaynaklanan ölçülü bir müdahale olup olmadığı na yönelik bir de erlendirme içermesi de gerekmektedir (Cemil Danı man, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 99).

(2) İnkelerin Olaya Uygulanması

79. Miting alanında muhalif bir pankart açması nedeniyle Cumhuriyet Ba savcılı ınca ba vurucu hakkında kamu görevlisine hakaret suçundan aynı gün soru turma açıldı ı, ba vurucunun ikayet dilekçesi vermesi üzerine 6/3/2014 tarihinde (olaydan üç gün sonra) kolluk personeli hakkında kasten yaralama suçundan soru turma ba latıldı ı görülmektedir (bkz. § 14). Dolayısıyla Cumhuriyet Ba savcılı ınca makul bir süre içinde kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak resmi bir soru turma ba latıldı ı açıktır.

80. Cumhuriyet Ba savcılı ınca yürütülen farklı soru turmalar kapsamında ba vurucunun mü teki sıfatıyla ifadesinin iki kez alındı ı, iki kez ise adli kollukta mü teki ve üpheli sıfatlarıyla ifadesine ba vuruldu u görülmektedir. Ba vurucu olay sonrasında T HV'de bir doktor tarafından hakkında düzenlenen sa lık raporunu soru turma dosyasına sunmu , bu rapor hakkında da kovu turmasızlık kararında yargısal bir de erlendirme yapılmı tır. Ayrıca ba vurucunun birçok kez soru turma dosyasına dilekçe ve ekinde kamera kaydı gibi deliller sunabildi i ya da bir i yeri güvenlik kamera kaydının temini gibi çe itli taleplerde bulunabildi i de anla ılmaktadır. Söz konusu bu talep ve delillerle ilgili olarak Cumhuriyet Ba savcılı ınca gereken özenin gösterilerek inceleme ve delil toplama çabasının sarf edildi i de soru turma dosyasından tespit edilebilmektedir (bkz. § 21). Bu kapsamda istedi i delilleri sunabilen ve makul talepleri kar ılanan ba vurucunun soru turmaya etkin ekilde katılımının sa lanmadı ı söylenemeyecektir.

81. Cumhuriyet Ba savcılı ınca ayrıca olay anını gösterme ihtimali olan güvenlik kamera kayıtları ara tırıldı , polis merkezinin içini ve dı ını gösteren kayıtlar dahil olmak üzere bazı kayıtlar temin edilmi tir. Ba vurucu hakkında hem gözaltına alınmasından kısa bir süre sonra hem de gözaltından çıktı ında sa lık raporları düzenlenmesi sa lanmı ve bu raporlar dosyaya alınmı tır. Ba vurucunun ikayetçi oldu u Ba bakanlık koruma polislerinin ifadeleri ile te hise elveri li foto raf ve ses kayıtlarının Cumhuriyet Ba savcılı ınca temin edildi i, bu kayıtlar üzerinden ba vurucuya te his i lemi yaptırıldı ı da anla ılmaktadır (bkz. §§ 18, 19). Bu kapsamda söz konusu dosyada delillerin özenle toplanması ile derinlikli bir soru turma yürütülmesi çabasının Cumhuriyet Ba savcılı ınca sarf edildi i görülmektedir.

82. Öte yandan ba vurucu hakkında düzenlenen sa lık raporlarında yapılan tespitlerin netli i ba vurucuya kar ı kullanılan gücün orantılılı ı de erlendirmesinde oldukça önem arz etmektedir. Ancak söz konusu sa lık raporlarında yapılan tespitlerde ba vurucunun vücudunun çe itli yerlerindeki yaralanmalardan bahsedilmesine kar ın yaralanmaların -özellikle de i lik olarak ifade edilenlerin- ebadı ve ekli konusunda bir de erlendirme yapılmadı ı görülmektedir. Ba vurucunun copla darbedildi ini iddia etmesi kar ısında sa lık raporlarındaki eksiklerin söz konusu iddianın do rulanması ya da çürütülmesi açısından oldukça önemli oldu una ku ku yoktur. Ancak Cumhuriyet Ba savcılı ınca bu

eksikli in giderilmesi yönünde ek bir sa lık raporu alınması ya da Adli Tıp Kurumundan daha detaylı bir sa lık raporu temini noktasında herhangi bir giri imde bulunulmadı ı görülmektedir.

83. Koruma polislerine ili kin ses ve foto raf üzerinde yaptırılan te his i leminde ise ba vurucu, hem sesinden hem de görüntüsünden bir kolluk görevlisini kesin olarak te his etti ini belirtmi tir. Ancak ba vurucunun üpheli sıfatıyla adli kollukta alınan ifadesinde kendisine kötü muamelede bulunan kolluk görevlilerini görmedi ini, yalnızca seslerini duydu unu belirtmesi nedeniyle ba vurucunun bu te hisine Cumhuriyet Ba savcılı nca itibar edilmedi i anla ılmaktadır. Ancak Cumhuriyet Ba savcılı ı tarafından kolluk görevlilerinin sadece ses kayıtlarının de il aynı zamanda foto raflarının da temin edilmesine ihtiyaç duyulmu ve bu kapsamda elde edilen foto raflar ba vurucuya te his için sunulmu tur. Bu a amadan sonra yapılan te his i leminin foto rafa dayanamayaca ının söylenmesi soru turma sonucunda alınan kararın soru turmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması ilkesi (bkz. § 78) ile ba da mamaktadır.

84. Belirtilen tespitler do rultusunda ba vurucu hakkında düzenlenen adli rapor içeri i ve anılan te his i lemi ile kolluk görevlilerinin alınan savunmaları bir bütün halinde de erlendirildi inde Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca devletin kötü muamele yasa ı kapsamındaki pozitif yükümlülükleri açısından söz konusu eylem hakkındaki maddi gerçe in ortaya çıkarılması için Cumhuriyet Ba savcılı nca ilgililer hakkında kamu davası açılmasının gerekli oldu u açıktır. Bu do rultuda taraflar arasındaki gerekli çeli menin sa lanabilece i bir kovu turmanın yapılması sonucunda belirlenecek maddi gerçe e uygun bir yargısal sonuca varılması kötü muamele yasa ına ili kin devletin pozitif yükümlülü ünün bir gere idir.

85. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul boyutunun ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

C. fade Hürriyetinin hlal Edildi ine li kin dda

86. Ba vurucu; bir siyasi bir mitingde muhalif bir pankart açması nedeniyle gözaltına alındı ndan ve gözaltında kaldı ı bir süre boyunca kolluk görevlilerinin darp, tehdit ve hakaretlerine maruz kaldı ndan yakınmakta, Anayasa'nın 26. ve 34. maddelerinde güvence altına alınan ifade özgürlü ü ile toplantı ve gösteri yürüyü ü düzenleme hakkının ihlal edildi ini ileri sürmektedir.

87. Anayasa Mahkemesi, olayların ba vurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile ba lı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, § 16). Ba vurucunun iddialarının bir bütün olarak Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan dü ünceyi açıklama ve yayma hürriyeti hakkı kapsamında incelenmesi gerekti i de erlendirilmi tir.

89. Somut olayda, ba vurucunun ifade açıklamasında bulunmasına iki farklı kamusal müdahalede bulunuldu u görülmektedir. Bunlardan ilki ba vurucunun gözaltına alınması ve gözaltında darp edilmesidir ki bu müdahale ba vurucu tarafından ikayet edilen husustur. kinci müdahale ise ba vurucu hakkında kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçlamasıyla açılan kamu davası ve devam eden ceza yargılamasıdır. Ceza yargılamasına ili kin ise ba vurucunun bu ba vuru özelinde bir ikayet ileri sürmedi i görülmektedir. Ancak ba vurucunun ifade özgürlü üne yapılan her iki müdahalenin bir bütün olarak incelenmesi gerekti i, ba vurucu hakkında devam eden ceza yargılaması süreci sona ermeden ifade hürriyeti açısından yapılacak denetimin eksik kalabilece i de erlendirilmektedir. Keza Dairenin bozma kararının dayana ı olan anayasal hakkın kötüye kullanımı gerekçesi (bkz. § 29) konusunda derece mahkemesinin yapaca ı yargısal de erlendirme ve varaca ı sonuç bireysel ba vuru incelemesi açısından da son

derece önemli bir hal almı tır. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi ba vurucunun ifade özgürlü ünün ihlal edildi i iddiası hususunda bu a amada bir de erlendirme yapma gere i duymamı tır.

90. Açıklanan gerekçelerle ba vurucunun Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade hürriyetinin incelenmesine gerek olmadı na karar verilmesi gerekir.

D. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

91. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı ve (2) numaralı fıkrası öyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, ba vurucunun hakkının ihlal edildi ine ya da edilmedi ine karar verilir. İhlal kararı verilmesi halinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmı sa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hallerde ba vurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladı ı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak ekinde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

92. Ba vurucu, Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında koruma altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlali nedeniyle yeniden soru turma yapılması ile maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmu tur.

93. Anayasa Mahkemesi Mehmet Do an ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60) ba vurusuna dair verdi i kararda, bireysel ba vuruya konu olayın incelenmesi sonucunda ihlal kararı verilmesi durumunda ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenler hususunda detaylı açıklamalarda bulunmu tur. Anılan içtihat do rultusunda, 6216 sayılı Kanun uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için temel kural olan eski hale getirmenin ba vuruya konu olayda uygulanması gerekti i sonucuna varılmı tır.

94. Yapılan inceleme sonucunda, Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının (maddi ve usul boyutu itibarıyla) ihlal edildi i sonucuna varılmı tır.

95. nsan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soru turma yapılmasında hukuki yarar bulundu undan kararın bir örne inin yeniden soru turma yapılmak üzere Osmaniye Cumhuriyet Ba savcılı ına (Soru turma No: 2014/2801) gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

96. nsan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları kar ılı nda ba vurucuya net 27.500 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

97. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için ba vurucunun u radı nı iddia etti i maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet ba ı bulunmalıdır. Ba vurucunun bu konuda herhangi bir belge sunmamı olması nedeniyle maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

98. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226,90 TL harç ve 2.475 TL vekalet ücretinden olu an toplam 2.701,90 TL yargılama giderinin ba vurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

- A. 1. Ki i hürriyeti ve güvenli i hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın ba vuru yollarının tüketilmemi olması nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA,
2. nsan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlal edildi ine ili kin iddianın KABUL ED LEB L R OLDU UNA,
- B. Anayasanın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının HLAL ED LD NE,
- C. fade hürriyetinin ihlal edildi ine ili kin iddianın NCELENMES NE GEREK OLMADI INA,
- D. Kararın bir örne inin insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ı ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soru turma yapılmak üzere Osmaniye Cumhuriyet Ba savcılı ına GÖNDER LMES NE,
- E. Ba vurucuya net 27.500 TL manevi tazminat ÖDENMES NE, tazminata ili kin di er taleplerin REDD NE,
- F. 226,90 TL harç ve 2.475 TL vekalet ücretinden olu an toplam 2.701.90 TL yargılama giderinin BA VURUCUYA ÖDENMES NE,
- G. Ödemenin, kararın tebli ini takiben ba vurucunun Hazine ve Maliye Bakanlı ına ba vuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması halinde bu sürenin sona erdi i tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FA Z UYGULANMASINA,
- H. Kararın bir örne inin Adalet Bakanlı ına GÖNDER LMES NE 17/7/2019 tarihinde OYB RL YLE karar verildi.